

недійсним є вкрай необхідним, адже інакше це порушує відповідні права та такий правочин надалі не буде мати жодної юридичної сили. Суд, в цьому випадку, захищаючи права та свободи осіб, виходячи із законних підстав, визнає правочин недійсним, аби він надалі не потягнув за собою незаконних наслідків для кожної із сторін.

Список використаних джерел:

1. Цивільний кодекс України від 01.01.2021 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
2. Д.В. Боброва Цивільне право України: підручник у 2-х кн./ за ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової. К.: Юрінком Інтер, 2016. С. 623 URL: https://muhaulyk.at.ua/_ld/0/56__book-6865.html
3. Рішення господарського суду Полтавської області від 1 лютого 2021р. судова справа № 917/1635/19 URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92193523>

ЛУКОМСЬКА Аліна,

здобувач вищої освіти третього курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

РЕЗВОРОВИЧ Кристина,

кандидат юридичних наук, завідувач
кафедри цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОВЕДЕНІ РЕФОРМИ: ІСТОТНЕ ПРЕОСМИСЛЕННЯ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА

Досить відомим є факт щодо проведення судової реформи в Україні. Адже про це щодня нагадують нам рішення «оновлених» українських судів – від Конституційного до місцевих. Судову реформу без перебільшення можна назвати пріоритетом сучасної України, адже без неї всі інші реформи так чи інакше зводяться до профанації. Без перезапуску судової системи всі інші фундаментальні реформи будуть просто заблоковані. Без чесних судів українці не зможуть відчувати себе в безпеці у власній країні, а влада не зможе повернути довіру інвесторів. Без гарантій законності неможливий розвиток малого і середнього бізнесу, не буде зростання рівня життя і розширення середнього класу.

Правосуддя й судочинство – далеко й не одне й те ж саме. Тому спершу розтлумачимо безпосереднє поняття цивільного процесуального права, що означає – «сукупність і систему правових норм, які регулюють

порядок розгляду і вирішення судом цивільних справ, предметом регулювання яких є суспільні відносини, що виникають в сфері цивільного судочинства, тобто цивільні процесуальні правовідносини»[1]. Не дивлячись на те, що даний підхід щодо визначення цього поняття в Україні є загально визначеним, все ж таки він зумовлює виникнення низки суттєвих питань:

- по-перше, коли ми розглядаємо «цивільне процесуальне право» як галузь права, і як навчальну дисципліну, і як відповідну систему знань, і як суб'єктивне право, і як «сукупність та систему правових норм» виникає логічне питання, як в такому разі потрібно тлумачити поняття «цивільного процесуального законодавства», змістом якого є відповідні правові норми, якими, в свою чергу, регулюються певні аспекти суспільних відносин, які становлять предмет їхнього регулювання? Наслідком такої відсутності уточнення та подальшого вивчення даних питань на основі традиційного суто позитивістського праворозуміння виступатиме банальне ототожнення понять «цивільного процесуального права» та «цивільного процесуального законодавства»;

- по-друге, предметом регулювання цивільного процесуального законодавства є відповідні суспільні відносини, а предметом цивільного процесуального права як системи знань – цивільне процесуальне законодавство? Очевидна присутність «догми права», тобто дане твердження слід розцінювати як положення правового характеру, що приймається без доказів?;

- по-третє, окрім цього, не було б зайвим провести уточнення щодо самого змісту цивільного процесуального права. Що ж воно собою передбачає? «Систему» чи все ж таки «сукупність» правових норм? Та ототожнювати ці поняття не варто, адже «система» не є сукупністю, а «сукупність» не є системою;

- по-четверте, також може розкритикувати й те твердження, що саме «суспільні відносини в сфері здійснення правосуддя» й становлять предмет цивільного процесуального права. Для цього спочатку варто розтлумачити поняття правосуддя, яке, у свою чергу, означає мету та бажаний результат діяльності органів судової влади. З цього випливає, що дані відносини регулюються не тільки цивільно-процесуальним законодавством, а й іншими нормативно-правовими актами. А врегулюванням відносин у сфері судочинства в цивільних справах, належне здійснення якого і становить один із найголовніших засобів забезпечення правосуддя, займається цивільно-процесуальне законодавство.

Підтвердженням того, що правосуддя та судочинство зовсім не є тотожними поняттями свідчить й низка загальнонаукових джерел та відповідних правил логіки, які судочинство тлумачиться як провадження у встановленому законом порядку відповідних справ, а правосуддя – як одна із форм діяльності держави [2].

Не меш важливо зауважити про суди - якраз вони складають базис корупції у всій країні. Адже не перемигши корупцію серед суддів, немає

сенсу боротися з нею і в інших сферах життя. Адже саме суди зрештою вирішують хто корупціонер, а хто ні. І про боротьбу з корупцією в останні роки багато говорили можновладці, поліція, прокуратура і СБУ. Але про «ефективність» цієї «боротьби» красномовно говорять офіційні дані Держдепартаменту України з питань виконання покарань: в місцях не таких віддалених зараз немає ЖОДНОГО корупційного Судді. Останній суддя, що побував на зоні, пішов звідти на волю більше року тому, це був служитель Феміди з Івано-Франківська, що погорів на хабарі.

Водночас Парламентська асамблея Ради Європи у своїй резолюції № 1703 зазначає, що корупція глибоко вкорінилась у багатьох державах-членах Ради Європи. Асамблея стурбована тим, що деякі держави мають «моду» навідріз заперечувати, що в них панує проблема корупції у судах. Цього не можна сказати про Україну. З цим у нас жодних проблем не виникає, тільки ліниві не кричать про корупцію у судах.

Тому Парламентська асамблея Ради Європи закликає держави-члени створити механізм перевірки діяльності судів нижчестоящего рівня судами вищестоящих данок або ж представниками органу суддівського самоврядування – Радою Суддів України ВККС або ВРЮ [3].

Радою Суддів України проводились численні перевірки деяких судів в Україні, проте такі повноваження Ради Суддів ніде свого нормативного закріплення не знайшли. Тому, на наш погляд, перевірка діяльності судів є необхідною, особливо в теперішній час, коли українське суспільство вимагає від судової системи самоочищення. Проте для цього необхідним є відповідне правове регулювання. Тобто, в першу чергу, необхідно чітко визначити орган, який зможе проводити дані перевірки, чітко визначити випадки, коли дані перевірки потрібно проводити, а також охарактеризувати повноваження перевіряльників.

Таким чином, з огляду на вищевикладене, можна зробити висновок про те, що в українській державі потрібно на законодавчому рівні, негайно, на виконання резолюції Парламентської асамблеї Ради Європи № 1703 про корупції в судовій системі, запроваджувати дієвий механізм перевірок діяльності судів України для зменшення ризиків корупційної діяльності.

Список використаних джерел :

1. Вікіпедія. Поняття цивільного процесуального права України: веб-сайт. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A6%D0%B8%D0%B2%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B5_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81%D1%83%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B5_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE
2. Сучасні проблеми здійснення правосуддя в цивільному судочинстві України: веб-сайт. URL: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjI0LP_vqHzAhUGLOW6BHMQFnoECAQQAQ&url=http%3A%2F%2Fwww.jurnaljuridic.in.ua%2Farchive%2F2016%2F2%2Fpart_2%2F23.pdf&usg=AOvVaw0zY5V5zatgT6b21MttFcyjV
3. Резолюція Парламентської асамблеї Ради Європи № 1703 про корупції в судовій системі: веб-сайт. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/mpz2/docs/1044_rez_1703.htm